

Edukacja medialna w praktyce

– ze wspomnień nauczyciela informatyki

Dorota Janczak

Współczesna szkoła powinna dawać uczniom znacznie większe możliwości niż tylko opanowanie książkowej wiedzy, musi uczyć samodzielnego myślenia i przygotowywać młodych ludzi do dorosłego życia. Realizując główne założenie edukacji medialnej – przygotowywanie młodzieży do krytycznego odbioru mediów, postawiłam na tworzenie przez uczniów własnych, różnorodnych komunikatów medialnych. Celem moich działań było także ukazywanie uczniom problemów łączących zagadnienia z kilku przedmiotów oraz uwidacznianie im związków wiedzy nauczanej ze światem otaczającym. Starałam się tak organizować zajęcia, aby uczniowie mogli kształtować nowe umiejętności przez osobiste doświadczenie.

Swoją prawdziwą przygodę z edukacją medialną rozpoczęłam w roku szkolnym 2004/2005, realizując w Gimnazjum nr 133 w Warszawie projekt edukacyjny, którego byłam współautorką – **Rok czytelnictwa i multimediiów**.

Celem projektu było przygotowanie młodzieży do krytycznego odbioru mediów i tworzenia własnych komunikatów medialnych.

Działania dotyczące projektu przystosowane do możliwości i wieku uczniów podzielone były na etapy. W ramach projektu uczniowie wzbogacali swoją wiedzę, zdobywali cenne umiejętności i realizowali zadania przygotowujące ich do wielkiego finału – wiosennego **Turnieju czytelnictwa i multimediiów**.

We wrześniu odbył się konkurs na plakat, prezentujący współczesną książkę polską. W październiku młodzież zwiedzała wystawę „Skarby Biblioteki Publicznej” oraz kolekcję międzykulturowych książek z krajów uczestniczących w programie BARFIE. Następnie wszystkie klasy

uczestniczyły w lekcjach bibliotecznych, dotyczących zbiorów bibliotecznych oraz opisu bibliograficznego.

Uczniowie zapoznawali się ze sposobem powstawania filmu, audycji radiowej, artykułu prasowego lub reportażu. Przeanalizowali i zastosowali we własnych pracach strategie stosowane w reklamie. Kilka klas odbyło wizyty w telewizji.

W grudniu został ogłoszony konkurs na recenzję współczesnej powieści polskiej dla młodzieży. W styczniu w ramach konkursu „Z życia szkoły” klasy pierwsze przygotowały wywiady radiowe z pracownikami szkoły lub ciekawymi uczniami, a klasy drugie i trzecie – fotokomiksy o swojej klasie i szkole.

Praca uczniów w czasie **Roku czytelnictwa i multimediiów** została podsumowana podczas turnieju 21 marca 2005 r. Klasy rywalizowały ze sobą w dwóch konkurencjach: w konkursie piosenki oraz w konkursie obrazów ruchomych inscenizujących wybrany utwór literacki. Śpiewane przez uczniów piosenki zostały przygotowane naprawdę profesjonalnie. Uczniowie spisali się świetnie,

byli przygotowani nie tylko pod względem wokalnym, ale i choreograficznym. Piosenkom towarzyszyły układy taneczne, scenki, a nawet zabawne plakaty ilustrujące ich treść. W kolejnej konkurencji uczniowie musieli wykazać się prawdziwą inwencją twórczą. Przy pomocy samych rekwizytów i gestów przedstawiali wybrane dzieła literackie. Wśród utworów dominowała fantastyka: od romantyzmu, przez bajki, po gwiazdną trylogię. Nie zabrakło także wy-

stępu nauczycieli, którzy w ramach integracji z młodzieżą zaśpiewali własną piosenkę, zachęcającą do „zglobiania pięknego, bogatego świata książek”.

Kontynuacją **Roku czytelnictwa i multimediów** stał się, opracowany przeze mnie i realizowany we współpracy z innymi nauczycielami w następnym roku szkolnym 2005/2006, projekt **Festiwal filmów animowanych**. W jego ramach uczniowie przygotowywali animowane teledyski do piosenek zaśpiewanych przez uczestników **Turnieju czytelnictwa i multimediów** lub filmy animowane, których tłem muzycznym była piosenka turniejowa.

W ten sposób w dalszym ciągu przygotowywaliśmy młodzież do krytycznego odbioru mediów, kształciliśmy umiejętności wysyłania bliskim uczniom komunikatów medialnych, w oparciu o ich zainteresowania kształciliśmy

ich umiejętności literackie, rozbudzaliśmy kreatywność i wyobraźnię oraz zachęcaliśmy do wykorzystania TI do prezentowania własnych pomysłów.

Pierwszy etap pracy polegał na wprowadzeniu uczniów w tematykę filmową. Uczniowie analizowali krótkie formy filmowe, zapoznawali się z odpowiednią terminologią, etapami pracy nad produkcją filmową oraz technikami animacji poklatkowej (lekcje języka polskiego oraz informatyki).

Drugi etap (lekcje informatyki, j. polskiego, j. angielskiego, techniki oraz godziny wychowawcze) to opracowanie koncepcji wstępnej filmu oraz planowanie pracy. Uczniowie podzieleni na zespoły 4-5 osobowe wybierali piosenkę, która miała być motywem muzycznym filmu lub podstawą teledysku. Po opracowaniu koncepcji wstępnej przystępowali do pisania scenariusza filmu, a po jego zatwierdzeniu – scenorysu. Planowali, wykonywali i gromadzili rekwizyty, sprzęt niezbędny przy realizacji oraz scenografię i „aktorów”. Zespoły przydzieliły swoim członkom określone zadania – odpowiadające zawodom związanym z realizacją filmów.

Trzeci etap – najdłuższy (lekcje informatyki) to produkcja filmowa. Uczniowie, korzystając z aparatów cyfrowych lub kamery internetowej, wykonywali zdjęcia poszczególnych klatek filmu animowanego (około 10 na sekundę filmu), a potem łączyli je w sekwencje wideo. Tak stworzony materiał filmowy był edytowany i synchronizowany z muzyką oraz innymi efektami dźwiękowymi. Po dodaniu napisów, efektów wideo oraz przejść wideo film był gotowy.

Czwarty etap – wprowadzanie poprawek oraz rozpowszechnianie filmów. Były to pierwsze wykonane samodzielnie filmy animowane uczniów, stąd czas na wprowadzenie poprawek okazał się niezbędny. Najlepsze filmy zostały pokazane w czasie **Festiwalu filmów animowanych**, który łączył się z plebiscytem na najlepszy film.

W tym samym roku szkolnym, wspólnie z nauczycielami języka polskiego, psychologiem szkolnym oraz wychowawcami realizowałam także projekt wychowawczy **Porozumienie pomimo różnic**. Uczniowie klas drugich mieli za zadanie stworzyć multimedialne komiksy, które promowałyby pozytywne zachowania. Wykorzystując ich kreatywność i twórczy sposób realizacji zadania, chcieliśmy budować wśród uczniów postawy otwartości i życzliwości wobec innym, chcieliśmy przewycięzać stereotypy, pozwolić uczniom zdobywać umiejętność radzenia sobie z uprzedzeniami, uwrażliwiać ich na różnorodność, dać możliwość docenienia wartości, jakimi są przyjaźń, miłość, uczciwość czy pracowitość, umożliwić im zdobycie umiejętności porozumienia się pomimo różnic.

Prace zaczęliśmy od przygotowania uczniów do tworzenia takiej formy komunikatów medialnych, jakimi są fotokomiksy. Uczniowie dowiedzieli się, czym są komiksy, jakimi prawami się rządzą, jakie są zasady ich konstruowania. Poznali zasady fotografii i opowiadania historii za pomocą obrazu. Podzieleni na 5-6 osobowe zespoły przystąpili do opracowania koncepcji fotokomiksu, następnie scenorysu, a potem podzielili poszczególne zadania między siebie. Po zatwierdzeniu scenorysu, wykonali zdjęcia przedstawiające poszczególne sceny fotograficznej opowieści. Teraz mogli przystąpić do edycji komiksu, której dokonywali w programie do tworzenia prezentacji multimedialnych. Układali zdjęcia w odpowiedniej kolejności, dodawali tekst w dymkach, czasami efekty specjalne, innym razem nagraną narrację. Gotowe fotokomiksy zostały zgrane na płyty

CD i udostępnione do wypożyczenia, a najlepsze zostały zademonstrowane na specjalnych pokazach całej szkole. Na tym nie skończy się wykorzystanie stworzonych przez uczniów prac. Będą one doskonałym materiałem wspierającym prowadzenie zajęć wychowawczych promujących pozytywne zachowania.

To tylko niektóre z pomysłów realizowanych przeze mnie zajęć opartych na ideach edukacji medialnej. Nie zamierzam na tym poprzestać, bo zdaję sobie sprawę, jak ważne jest przygotowanie młodych, krytycznych odbiorców mediów. I jak każdy inny nauczyciel, jestem także nauczycielem edukacji medialnej. ■

Autorka jest nauczycielem konsultantem w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie oraz nauczycielem informatyki w Gimnazjum nr 133 w Warszawie

*To nie marmurowe
przedstonki
w przybytkach wiedzy
świadczą o świetności
intelektualnej
– lecz duch
i inteligencja badaczy.*

Aleksander Fleming